

ČR a rostlinné invaze: současný stav, dynamika, invazní druhy vs. invadovaná společenstva

Článek shrnuje současný stav nepůvodních druhů v České rep. a zároveň obsahuje jejich seznam, s datem (někdy jen přibližným) jejich zavlečení. V seznamu je dále podrobně uvedeno, které nepůvodní druhy osidlují jaká společenstva a v jaké míře.

Česká flóra v současné době obsahuje celkem 1454 nepůvodních druhů, z čehož 350 druhů patří mezi archeofyty (zavlečeny od počátku neolitu do středověku) a 1104 jsou neofyty (zavlečeny v moderní době, po r.1492). V uplynulých 200 letech jejich počty stabilně narůstají, aniž by se trend zpomaloval. Necelých 68% z nepůvodních druhů jsou klasifikovány jako takzvané přechodně zavlečené druhy (casual), 28% jsou naturalizované, nebo také zdomácnělé druhy a „pouze“ 4% se chovají invazně. I mezi invazními druhy jsou, dle doby zavlečení, archeofyty (11 druhů) a neofyty (50 druhů). V článku autoři podrobněji popisují všech 50 invazních neofytů, popisy jsou doplněny mapkami jejich výskytu.

Nejvíce invadované části ČR jsou města, vesnice a jejich okolí, aluvia větších řek, zničené regiony po těžbě a zemědělské oblasti teplých nížin. Míra rostlinných invazí s nadmořskou výškou klesá, přičemž u neofytů je tento pokles prudší než u archeofytů.

Využitelné výstupy:

V seznamu je uvedeno, že česká flóra obsahuje 1454 nepůvodních druhů, toto číslo na první pohled vysoké, je dáno zejména tím, že obsahuje 985 druhů tzv. přechodně zplanělých (casual). Jedná se o náhodné výskyty, či úniky z pěstovaných populací.

Míra invaze není všude v ČR stejná. Nejvíce invadovaná místa jsou okolí velkých měst, aluvia velkých řek, místa poničená těžbou a obecně teplé nížiny východních a středních Čech a jižní Moravy.

Obecně lze říci, že nejvíce invadovaná společenstva jsou ta, která jsou nejvíce narušená, kde nejvíce kolísá přísun zdrojů, zejména živin, v některých případech i množství vody a světla. Extrémnější společenstva, jako jsou suché, zasolené nebo naopak zamokřené louky, či slatiniště, či listnaté opadavé lesy jsou vůči invazím zdá se být odolnější.

Pokud si promítneme dynamiku nepůvodních neofytů zvláště pro přechodně zavlečené a zvláště pro zdomácnělé druhy zjistíme, že růst počtu zdomácnělých druhů se zpomalil, zatímco počet přechodně zplanělých druhů strmě narůstá. Tento nárůst je způsoben velkými změnami v krajině po 2.světové válce a do jisté míry také zvýšením zájmu společnosti o toto téma. Zvyšování počtu přechodně zplanělých druhů je však varující, protože z těchto druhů se pak stávají invazní druhy, většinou se zpožděním několika let, kvůli tzv. lag fázi (doba, kdy se druh dramaticky nešíří a čeká na vhodné podmínky). Současný seznam nepůvodních druhů rostlin označil celkem 61 za invazní. Invazní druh je z definice nepůvodní druh, schopný rozmnožování, produkující potomky schopné rozmnožování, často ve vysokých počtech a potenciálem šířit se na velké vzdálenosti.

Dynamika nepůvodních druhů také odhaluje další důležitý aspekt, a to čas, po který je daný druh v území přítomen (tzv. Residence Time). Zdá se, že čím delší dobu tu nepůvodní druh je, tím větší má šanci stát se invazním. Další vývoj rostlinných invazí bude záviset na měnícím se klimatu a intenzitě a způsobu využívání krajiny.

Grafické přílohy: [mapa_invaz.neofytu.jpg](#) [1]

Zdroj: Pysek P., Chytrý M., Pergl J., Sadlo J., Wild J. 2012: Plant invasions in the Czech Republic: current state, introduction dynamics, invasive species and invaded habitats. *Preslia* 84: 576-630.

Zadal: Kamila Lencová

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/cr-rostlinne-invaze-soucasny-stav-dynamika-invazni-druhy-vs-invadovana-spolecenstva>

Odkazy:

[1] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/mapa_invaz_neofytu.jpg